

Visitationstal – Boo församling

Biskop Andreas Holmberg

Andra söndagen i advent den 10 december 2023 – Boo kyrka

Inledning

Kära församlingsbor i Boo församling. Vilken glädje att vara här i vackra Boo kyrka och att idag ha fått fira härlig adventsgudstjänst tillsammans. Kyrkan som ni sedan sommaren – efter pandemi och omfattande renovering – äntligen kunnat ta i bruk igen.

I gudstjänsten hörde vi ord från profeten Mika (Mika 4:1 - 4). Det är en av de kanske allra mest kända fredshyllningarna, om svärderna som ska smidas om till plogbillar och folkslag som ska leva sida vid sida. Tänk vilken stark vision också i vår tid: att folken inte ska lyfta svärd mot varandra och aldrig mer övas för krig. Ja, även om vi vet att krig pågår i världen kan vi bära den visionen, vara fredens hoppbärare. Vi kan i våra egna sammanhang bidra till ett gott samhälle – på arbetsplatsen, där hemma, i skolan, i församlingen – verka för fred, förståelse och försoning.

De senaste veckorna har jag och medarbetare till mig haft förmånen att under flera dagar vara här i församlingen för biskopsvisitation. Fokus för biskopsvisitation är att främja församlingens liv och uppgift, att ge rum för angelägna möten och samtal med församlingens viktiga frågor i centrum. Att visitera församlingar är bland det roligaste jag som biskop gör. Senast Boo församling visiterades var 2018 vid kontraktvisitation i Värmdö kontrakt med min företrädare biskop Eva Brunne.

Jag kommer stanna vid några teman som vi berört under visitationen, och som jag tycker är viktiga att ta fasta på. I visitationsprotokollet som församlingen får lite längre fram sammanfattar stiftsprost Boel Hössjer Sundman i ord och bild de olika samtal och samlingar som ägt rum under visitationen. Mot slutet av talet kommer jag öppna upp för frågor och inspel från er. *Håller ni med? Vad är viktiga frågor i församlingen?*

Samtal om oro - längtan efter fred

Under visitationen har vi samtalat om oro, liksom den längtan efter fred och rättvisa, som dagens text från profeten Mika talar om. Flera av er talade om oro som människor i olika åldrar upplever och som ni möter i församlingen: hos barn, unga föräldrar, konfirmander och de som kommer till församlingens olika diakonala mötesplatser som till exempel sopplunchen i Kyrkans hus. Det var frågor som ungdomarna och jag också berörde en av kvällarna under visitationen.

I äldre visitationsprotokoll möter ett liknande tema. Det präglade visitationen i Boo för 80 år sedan då församlingen 1943 – mitt under brinnande krig i Sveriges närhet – visiterades av biskop Manfred Björkquist. Vid biskop Helge Ljungbergs visitation 1958 beskrivs hur flyktingåren innebar att många flyktingar från Estland och Lettland kom till Boo. Det var en högst levande verklighet i församlingen ännu i slutet av 1950-talet. Särskilda gudstjänster firades och församlingen hade särskild undervisning för dem. En fråga som ställdes då i församlingen handlade om "Hur öka deras hemkänsla?" – Det är verkligen en viktig fråga, om gästfrihet, och aktuell även för oss i vår tid att vägledas av. Hur kan människor som kommit till oss under de senaste åren känna sig alltmer hemma, få en plats och en hemvist i Boo församling?

En visitation påminner om ordet "tillsammans", att vi har ansvar för varandra. Att Boo församling är en del av Stockholms stift och av hela Svenska kyrkan. Ni är en del av den världsvida kyrkan, har syskon över hela världen. Imorgon ska en palestinsk luthersk präst på videolänk delta på stiftskansliets personalsamling. Vi hör ihop och är ömsesidigt beroende av varandra. Som lokal församling är det viktigt att ha global utblick. Därför gläder det mig att ni i målen för 2024 avser att avsätta en procent av kyrkoavgiften till det internationella arbetet. I Stockholms stift arbetar vi just

nu med att utveckla utbyten med Stockholms vänstift - i Dresden, Portsmouth och Norra Tanzania. Kanske skulle det vara en möjlighet för Boo församling att bygga relation med en vänförsamling i något av vänstiften.

Levande församling – Kristusfokus

Syftet, poängen, med Boo församlings och alla församlingars arbete har fyra delar, enligt kyrkoordningen: *att* människor ska komma till tro på Kristus och leva i tro, *att* kristna gemenskaper ska skapas och fördjupas, *att* Guds rike ska utbredas och *att* skapelsen återupprättas.

En grundfråga jag bär med mig under visitationen är om syftet förverkligas i församlingen. Finns kristna gemenskaper? Finns levande gudstjänst där ordet förkunnas och nattvardens bröd och vin delas? Främjas dop och konfirmation? Finns möjlighet att lära känna Jesus Kristus? Finns diakonins omsorg och handling? Bidrar ni till ett gott samhälle?

Ja, vänner, visst är Boo en levande församling – här i Boo kyrka, i Kyrkans hus i Orminge centrum, liksom vid dop i Kummelnäs kapell, vigselgudstjänst i Boo kapell, begravningsgudstjänst i Duvan, vardagsverksamhet i Tollare, scouterna i Arbetsgården, de regelbundna andakterna på äldreboendena och på många fler sätt.

I er församlingsinstruktion sammanfattas ett kristusfokus och att "med förankring i kyrkans tro och tradition ha ett öppet sinne för vår tid". Ni integrerar på ett mycket bra sätt omvärldsanalys med prioriteringar. Ni konstaterar att befolkningen är påfallande ung, barn och unga mellan 0 och 15 år utgör en fjärdedel av invånarna i församlingen. Ni betonar att barn och unga är prioriterade för församlingsverksamheten. Ni lyfter särskilt fram vikten av att möta nyinflyttade i området och att barn ska ges goda förutsättningar att växa. Det är mycket bra, och något jag vill uppmuntra och understryka.

Som jag sa i gudstjänstens inledning: grattis till er för allt det goda som sker. Det finns mycket i församlingen som ni har anledning att känna er tacksamma över.

Långsiktighet och medvetenhet

Församlingens liv och uppgift kan med ett annat ord beskrivas som att församlingen har *pastoral bärkraft* och kan liknas vid ett livskraftigt träd. Som brukligt genomfördes innan visitationen en förvaltningstillsyn som ser vi närmare på bland annat ekonomi och förvaltning. Mina medarbetare och jag konstaterar att Boo församling har de tre stödjande bärkrafterna som är nödvändiga för ett hållbart och långsiktigt församlingsliv: *ekonomisk, organisatorisk och demokratisk bärkraft*.

I samtal med arbetsutskottet och med kyrkorådet samtalade vi om församlingens ekonomi. Den är relativt ansträngd efter den omfattande renoveringen av Boo kyrka och eftersom intäkter som ni hoppats på ännu inte realiserats i väntan på beslut och bedömningar från kommunen.

Kyrkorådet fungerar – beskrev ni – idag väl och ni berättade att ni för några år sedan bestämde er för att bygga och värna ett gott samtalsklimat: "vi bara bestämde oss" som någon sa. Vi samtalade om vikten av återväxt bland förtroendevalda. Några som var nya i kyrkorådet berättade att de blivit uppmuntrade att vara med, och hur de såg betydelsen av det församlingen gör. De sa: "detta är viktigt för mig" och "jag vill göra skillnad för något som är bra". Kanske är det fler av er som sitter här som känner så, som skulle vilja bidra som förtroendevald. Det är knappt två år kvar till nästa kyrkoval. Nu är tiden för nomineringsgrupperna och andra att konkret ta tag i och jobba med den frågan. En möjlighet framåt som jag vill uppmuntra är att låta ungdomar vara med i kyrkorådet, som adjungerade eller på ordinarie plats.

Jag vill idag särskilt varmt tacka kyrkorådet, ni förtroendevalda och dig Henrik Roos som kyrkoherde, för ert goda arbete. Den ton och medvetenhet som finns hos er påverkar hela församlingen.

Barns utsatthet – förtroende i samhället

I församlingen bor påfallande många som, jämfört med hela Stockholm, har bättre förutsättningar: arbetslösheten är jämförelsevis låg och utbildningsnivån högre. Samtidigt präglas även Boo församling av utsatthet, inte minst för barn och unga. Nacka kommun lyfter fram särskilda utmaningar: att öka den psykiska hälsan, minska våld i nära relationer som ofta drabbar kvinnor och barn, och minska användandet av droger.

Under visitationen samtalande jag med företrädare för Folkets hus, granne till Kyrkans hus och nära partner i Orminge centrum. Verksamheten i detta allaktivitetshus präglas av engagemang för många, inte minst för barn. Vi talade särskilt om unga i utsatthet och kriminalitet, och hur enkelt det är att få tag på droger. Det är förfärligt att barn lockas och rekryteras för att bli kurir för kriminella gäng. Det är utmärkt att församlingsinstruktionen betonar vikten av att med andra aktörer i samhället "befrämja den psykiska hälsan, stärka utsatta grupper och minska användandet av droger".

Kommunen och andra aktörer har stort förtroende för er, vilket bland annat märks genom att de söker upp er. Jag vill uppmuntra er att utveckla och prioritera samverkan med Folkets hus, med skolorna i församlingen och med andra goda krafter som arbetar med barn och unga. För att tillsammans med dem finnas för barn och unga, stärka stödet och närvaron för barnfamiljer i utsatthet. Jag vill uppmuntra er att stärka den profetiska diakonin och – som ni välformulerat skriver att ni vill göra i församlingsinstruktionen – "ge röst åt människor i en utsatt livssituation". Gör det, i Jesu efterföljd.

Idealitet – förebild och möjlig resurs

Att utveckla och öka det ideella bärarskapet och det ideella medarbetarskapet är en avgörande framtidsfråga för hela Svenska kyrkan. Här har Boo församling kommit långt, ja ni ligger i framkant. Glädjen i ideellt medarbetarskap märktes bland annat på den stora medarbetarjulfest som Boel Hössjer Sundman och jag hade glädjen att få vara med på. Olika åldrar och sammanhang möttes och inspirerade varandra.

I Församlingsinstruktionen beskriver ni en nödvändig omställning, från att vara "en personaldriven till att vara en volontärdriven församling". Ni konstaterar att rörelsen att ge ideella mer utrymme bör genomsyra all verksamhet. Det handlar om ta människor i anspråk, ställa frågan, fråga efter deras kompetens och tid, uppmuntra och bemyndiga, ge mandat och inflytande. För anställda handlar det om att släppa kontroll och makt. Det handlar om en kulturförändring så att fler, många fler, blir delaktiga och bärare av församlingslivet.

En idé som väcktes under visitationen var att utforska om Boo församling kan bli stiftets resursförsamling när det gäller främjandet av ideellt medarbetarskap. Det vill säga vägleda och inspirera andra församlingar till att utveckla det ideella medarbetarskapet.

Gudstjänster – främja kyrkliga handlingar

Under visitationen kom ni tillbaka till en vilja att utveckla gudstjänstlivet och utmaningen som det är att efter en lång tid av renovering "återerövra Boo kyrka" som ni kallade det. Ni har skapat helt nya möjligheter här i kyrkan som blir spännande att utforska vidare: ett brett och imponerande musikliv, söndagsskola, olika bönerum och ett gudstjänstrum som tänkt in barns behov på flera sätt. Ni är något viktigt på spåren! Våga låta omställningen och utvecklingen här ta tid, och våga pröva er fram.

Samtidigt finns pulsen i Orminge centrum och de senaste åren har delvis andra personer hittat till Kyrkans hus och gudstjänsterna i Mariasalen, också de som av olika skäl har svårt att ta sig hit till kyrkan. I Mariasalen firas finska gudstjänster, kvällsmässa med ungdomarna, "Himmel & pannkaka" med små och stora. Sannolikt bör ni så småningom överväga att återuppta firandet av

gudstjänst i Mariasalen på söndagar. I en stor och utspridd församling som Boo församling är det en fråga om tillgänglighet.

I kyrkan här, i kapellen, liksom i Kyrkans hus kan ni stärka och främja arbetet med de kyrkliga handlingarna: dop, konfirmation, vigsel och begravning. Det är viktiga gudstjänster som möter människor vid betydelsefulla händelser i livet. Kanske kan ni prova Drop-in-dop och Drop-in-vigsel vissa fredagar för att sänka trösklarna till dop. Andra församlingar i stiftet har upptäckt att det fungerar väldigt bra. Doggudstjänster, liksom vigsel- och begravningsgudstjänster är en central del av församlinglivet och delar av arbetet som bör prioriteras, vara viktigt på riktigt och göras tillgängliga.

Klimatet – förtvivlan och förundran

I början av mitt tal stannade jag vid profeten Mikas vision om fred och rättvisa, och oro som ni möter. På volontärkvällen i Folkets hus och en förmiddag i Kyrkans hus med alla anställda medarbetare talade vi om klimatet, som väcker oro, förtvivlan - liksom glädje och förundran. Vi vet att läget är allvarligt. Åtskilliga miljoner människors liv påverkas redan idag i grunden av klimatförändringarna. Just denna vecka har viktiga samtal skett vid klimatmötet COP28, men forskarna säger oss att besluten är otillräckliga. Klimatkrisen är också en andlig kris, en existentiell kris eftersom den i grunden utmanar vårt sätt att leva.

När vi möttes berättade kyrkogårdens medarbetare om både utmaningar och möjligheter med maskinerna på kyrkogården och en omställning till fler perenner, ängsytor och fladdermöss. Det är betydelsefullt att ni i församlingsinstruktionen har satt det konkreta målet att under 2024 ta nästa steg enligt miljödiplomeringsen. Vi talade om att vi i klimatnödens tid behöver påminna oss om vårt ansvar och uppdrag från Gud att vårda och värna naturen. Jag vill uppmuntra er att läsa mitt herdabrev till församlingarna i Stockholms stift. Den heter *Gud såg att det var gott – att vara människa och kyrka i klimatnödens tid*.

Det finns mycket mer att reflektera kring utifrån er församlings liv. Jag vill stanna här för att ge rum för samtal. Vilka frågor och reflektioner har väckts hos er? Vad blir viktigt framåt?

(---)

Avslutning

Kära vänner, jag är glad och tacksam över att ha fått lära känna Boo församling. Jag känner stor respekt och ödmjukhet för församlingens liv och arbete, för er i ledning och styrning, för ideella och anställda medarbetare, ja för det varma sätt som kyrkan framträder och gestaltas här.

Mitt valspråk är Jesu uppmaning "Bli kvar i min kärlek". En innebörd i den inbjudan från Kristus är att räkna med Gud. Gud är genom den heliga Anden involverad och djupt engagerad i församlingen. Fortsätt leva i bön, sök den heliga Andens ledning, fira gudstjänst – och var glada! Tack för visitationen. Tack för allt ert goda arbete och engagemang!

Gud välsignar er och Boo församling.